

Частина 2

ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ

збірник матеріалів

Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів і молодих вчених

Тернопіль
2025

УДК 336:657:364(477)
ISBN 978-966-654-798-2

**Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів і молодих вчених**

**«ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
ТА БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ»**

м. Тернопіль, 27 травня 2025 р.

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Андрій КІЗИМА, декан факультету фінансів та обліку ЗУНУ, к.е.н., доцент

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Володимир ГОРИН, заступник голови, д.е.н., проф., професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Зоряна ЛОБОДИНА, д.е.н., проф., професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Ірина ОМЕЦІНСЬКА, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і оподаткування;

Світлана САВЧУК, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Ірина ФЕДОРОВИЧ, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу;

Марія ШЕСТЕРНЯК, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансового контролю та аудиту.

*Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні
Вченої ради факультету фінансів та обліку ЗУНУ
(протокол № 7 від 26 травня 2025 р.).*

Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків: збірн. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студ. і молод. вчених (м. Тернопіль, 27 трав. 2025 р.). Ч. 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2025.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків» об'єднує результати досліджень вітчизняних науковців, здобувачів вищої освіти та практиків, присвячені актуальним проблемам розвитку фінансів та обліку. У виданні розглянуті теоретичні та прикладні аспекти функціонування публічних фінансів, розвитку фінансової грамотності населення, трансформації обліково-аудиторської діяльності, сучасного стану та тенденцій розвитку фондового, банківського і страхового ринків. Особливу увагу приділено питанням соціального забезпечення в умовах соціально-економічної нестабільності. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, викладачів, студентів економічних спеціальностей, фахівців у сфері фінансів, обліку та публічного управління.

За редакцію, зміст і достовірність даних, а також встановлення фактів плагіату матеріалів, розміщених у збірнику конференції, відповідальність несуть автори та наукові керівники.

© ЗУНУ, 2025

ЗМІСТ

<i>Баран Ярослав</i> ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ УКРАЇНИ.....	6
<i>Дембна Лаура</i> ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	9
<i>Долюк Алла, Брацлавець Артем</i> СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ.....	12
<i>Кізима Тетяна, Гавчик Тетяна, Газилишин Олег</i> ФІНАНСУВАННЯ ПЕРЕДВИБОРНОЇ АГІТАЦІЇ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	15
<i>Кізима Тетяна, Косюк Тереза</i> КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСАМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	18
<i>Кізима Тетяна, Салабан Галина</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	21
<i>Кізима Тетяна, Стефанко Вікторія</i> НОВЕЛИ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПАРТНЕРСТВА МІЖ ПУБЛІЧНИМ І ПРИВАТНИМ СЕКТОРАМИ.....	24
<i>Кізима Тетяна, Фундигус Сергій, Охотницький Максим</i> ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОБОРОНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	28
<i>Кульчицька Надія</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ОСВИТИ В КОНТЕКСТІ КЛАСТЕРНИХ ІНІЦІАТИВ.....	31
<i>Ластовицький Вадим</i> ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС.....	33
<i>Луцик Анатолій, Титор Володимир, Вакуліч Іван</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В КОНТЕКСТІ ПОКРАЩЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	36
<i>Наконечний Володимир</i> СУЧАСНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРИНЦИПИ.....	38
<i>Омецінська Ірина, Романів Ольга</i> ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	41
<i>Погребняк Ольга</i> ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	43
<i>Садовська Ірина</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ВПЛИВ НА ЕВОЛЮЦІЮ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	46
<i>Ткачик Федір, Сербін Олексій</i> ФІСКАЛЬНА ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	48
<i>Буковський Микола</i> ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕЗИЛЬЄНТНИЙ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	51
<i>Труфанов Олексій, Смалюк Олег</i> ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	54
<i>Жабак Олег, Кекіш Ігор</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЧИННИК ЗРОСТАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	57
<i>Шевчук Антон</i> ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	61
<i>Туз Роман</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	63

<i>Повх Марія</i> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ОЦІНКА.....	66
<i>Кавара Вікторія</i> ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ІНВЕСТИЦІЙ У ТУРИЗМ УКРАЇНИ.....	69
<i>Двуліт Зоряна</i> СУТНІСТЬ І РОЛЬ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	72
<i>Перцева Катерина</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ МИТНИХ ДЕЛІКТІВ.....	74
<i>Гусак Софія</i> ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗІВ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	76
<i>Пенцак Віталій</i> ВПЛИВ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ НА ФІСКАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	78
<i>Михальчук Аліна</i> НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	81
<i>Нагайовський Сергій</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ.....	84
<i>Кириленко Ольга, Гринчук Марія</i> РОЛЬ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ.....	87
<i>Фрицький Володимир</i> ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	90
<i>Маращ Анатолій</i> ПОСЛУГИ ПРАВОПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	92
<i>Васильчук (Рибачук) Ірина</i> ФІНАНСОВА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ГРОМАД: СТРАТЕГІЯ РОЗШИРЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	97
<i>Тесунова Анна</i> ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ..	99
<i>Новосад Андрій</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	103
<i>Філіпець Василь</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ І КЛАСИФІКАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	106
<i>Сень Оксана</i> ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.....	109
<i>Золота Галина</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	114
<i>Коломийчук Наталія, Вовканич Юрій</i> ТЕОРІЇ БОРГОВОГО ФІНАНСУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ.....	118
<i>Марцінів Христина</i> ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	122
<i>Чіпак Дмитро</i> ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЇ.....	125
<i>Коваль Світлана, Петричко Михайло</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	130
<i>Коваль Світлана, Палюх Владислав</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОДАТКІВ ТА ЇХ РОЛЬ У НАПОВНЕННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	133
<i>Коваль Світлана, Петричко Михайло</i> ПЕРСПЕКТИВИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ.....	137
<i>Вишинський Мирон</i> КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ..	141

<i>Мартинівський Олександр</i> МИТНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	143
<i>Климів Уляна</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ.....	145
<i>Шарій Павло</i> РИЗИКИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ.....	148
<i>Білик Валентин, Федак Юрій</i> ПАРТНЕРСЬКІ МОДЕЛІ ФІНАНСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: ДЕРЖАВНИЙ, МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТА ПРИВАТНИЙ СЕКТОРИ.....	150
<i>Чижмарь Анастасія</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	154
<i>Шевчук Антон, Кучмії Мар'яна</i> ФІНАНСОВА БАЗА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ.....	157
<i>Гевко Павло</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ ТА ФОРМУВАННЯ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	159
<i>Островська Любов</i> ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ.....	162
<i>Кириленко Ольга, Малиняк Роксолана</i> ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ.....	167
<i>Плецан Сніжана</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ.....	170
	174

Світлана Коваль

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Михайло Петричко

студент гр. ФФ-21,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ПЕРСПЕКТИВИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Підвищення доходів домогосподарств є ключовою передумовою стабільного соціально-економічного розвитку держави, зміцнення фінансової стійкості населення та забезпечення належної якості життя. В умовах масштабних потрясінь, спричинених війною, питання пошуку реальних, доступних і дієвих резервів зростання доходів набуває особливої актуальності. Домогосподарства сьогодні функціонують у середовищі високих ризиків, де традиційні джерела доходів часто зазнають тиску, а нові можливості відкриваються не завжди рівномірно. Тому аналіз потенціалу їхнього збільшення потребує комплексного підходу, що враховує не лише економічні ресурси, а й людський капітал, соціальні механізми підтримки, інституційні умови та перспективи відновлення країни з урахуванням воєнного контексту. Потенціал зростання доходів домогосподарств полягає у поєднанні:

- модернізованого ринку праці;
- розвитку підприємництва;
- цифровізації;
- підвищення фінансової грамотності;
- удосконалення системи соціальної підтримки.

Підвищення якості людського капіталу набуває тепер першочергового значення. Це завдання ускладнюється не лише традиційною невідповідністю професійних навичок вимогам сучасного ринку праці та швидкою втратою актуальності знань, а й масштабною зовнішньою міграцією кваліфікованих працівників та потребою інтегрувати ветеранів, чиї компетентності часто не мають прямих цивільних аналогів. За цих умов особливої ваги набуває модернізація освітнього та професійного середовища, яке повинно швидко реагувати на потреби оборонно-промислового сектору та процесів відбудови. Перевага має надаватися коротким інтенсивним програмам, що дають змогу оперативно отримати нову кваліфікацію або адаптувати військовий досвід – наприклад, роботу з дронами, військову логістику чи тактичну медицину – до цивільних професій, пов'язаних із геоінформаційними технологіями, транспортними системами або сферою безпеки.

Окремим резервом зростання доходів є підтримка моделей зайнятості, що дозволяють гнучко поєднувати роботу та інші види діяльності. Сприяння розвитку часткової зайнятості, дистанційних форматів роботи та гнучких графіків дасть можливість домогосподарствам комбінувати кілька джерел трудових доходів,

підвищувати свій заробіток і залишатися економічно активними навіть у складних умовах воєнного часу. Такий підхід сприятиме більш повному розкриттю трудового потенціалу населення та створить умови для зростання матеріального добробуту.

Другий важливий напрям пов'язаний з удосконаленням і більш гнучким використанням трудового потенціалу населення. Значними стримуючими чинниками тут залишаються внутрішня та зовнішня міграція, а також численні бар'єри, з якими стикаються ветерани та інші громадяни, постраждалі внаслідок війни, під час пошуку роботи. Ефективним кроком є розширення програм підтримки працевлаштування внутрішньо переміщених осіб у відносно безпечних регіонах, а також стимулювання переміщення підприємств у ці території з метою створення нових робочих місць та пожвавлення економічної активності поза зоною бойових дій [1].

Потреба у мотиваційній та соціальній підтримці значною мірою зумовлена психологічними наслідками війни, підвищеним рівнем стресу та ризиками для життя на робочому місці. Тому одним із першочергових завдань є гарантування фізичної безпеки працівників, що включає облаштування укриттів, дотримання протоколів безпеки та проведення розмінування у небезпечних зонах. Не менш важливо забезпечити доступ до програм психосоціальної допомоги та реабілітації для ветеранів, їхніх родин і працівників, які пережили бойові дії або перебували в окупації.

Підвищенню доходів домогосподарств значно сприятиме пожвавлення діяльності малого бізнесу. Створення умов для розвитку підприємництва через грантові інструменти, мікрокредитування, запровадження податкових стимулів та механізмів державного гарантування кредитів формує сприятливий клімат для зростання малого підприємництва. У післявоєнний період саме цей сектор може стати одним із ключових чинників економічного відновлення, адже малий бізнес здатен оперативно реагувати на зміни споживчого попиту, швидко адаптуватися до нових реалій і демонструє високу мобільність на місцевому рівні. При цьому державна політика має зосереджуватися не лише на стимулюванні створення нових підприємств, а й на підтримці тих, які вже функціонують, особливо якщо вони були змушені змінити місце розташування через бойові дії. Надаючи таким підприємствам доступ до ринків, консультативних сервісів, наставницьких програм і цифрових інструментів, держава та громади можуть зміцнити їхню стійкість і забезпечити стабільніші доходи для населення.

Спрощення процедур відкриття та ведення власної справи, а також створення локальних центрів підтримки підприємництва відкривають можливості для залучення до економічної активності значної частини населення, яке наразі залишається поза ринком праці. Підприємництво є особливо перспективним для жінок, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів і людей з інвалідністю, оскільки дає змогу організувати роботу у зручному форматі та поєднувати різні види зайнятості. В умовах активного розвитку цифрових технологій важливо підтримувати розширення онлайн-торгівлі, дистанційних сервісів і креативних

напрямів діяльності, що потребують порівняно невеликих початкових інвестицій, проте здатні забезпечувати стабільний і прогнозований дохід.

Гнучкі формати зайнятості – дистанційна робота, фріланс, гібридні моделі – стають не лише сучасною тенденцією, а й необхідним елементом безпеки та адаптації до нових реалій. Вони відкривають можливість для залучення до праці тих, хто не може працювати за звичайним графіком через небезпеку, стан здоров'я чи потребу доглядати за сім'єю. Важливим компонентом є також підтримка ветеранського підприємництва, що має базуватися на доступних грантах, спрощених процедурах отримання фінансування та розширенні можливостей для старту власної справи. Серед необхідних заходів – формування програм, що сприятимуть поверненню тимчасово переміщених громадян, включаючи допомогу у забезпеченні житлом та гарантії першого робочого місця після повернення.

Резерви підвищення доходів домогосподарств значною мірою формуються через ефективну роботу системи соціальної підтримки. В умовах війни її роль виходить за межі простого компенсування втрачених доходів і повинна включати інструменти повернення людей до економічної активності. Для цього важливо забезпечити більш точне й обґрунтоване нарахування соціальних виплат, щоб допомога надходила саме тим групам, які дійсно не здатні самотійно забезпечити власні потреби. Водночас підтримка працездатних домогосподарств має містити мотиваційні елементи – заохочення до працевлаштування, підвищення кваліфікації або започаткування власної справи. Така логіка поєднання соціальних гарантій із стимулюванням економічної активності сформує основу не лише для короткострокового покращення добробуту, а й для зростання доходів у довгостроковій перспективі. Важливим кроком у цьому напрямі є цифровізація соціальних послуг, що дає змогу скоротити зайві бюрократичні процедури та зменшити ризики нераціонального використання ресурсів.

Ще одним суттєвим резервом є підвищення рівня фінансової грамотності населення, адже саме від здатності домогосподарств ефективно управляти власними ресурсами залежить їхня економічна стійкість. Воєнні та економічні потрясіння чітко засвідчили, що значна частина населення має обмежені знання щодо планування бюджету, формування заощаджень, використання фінансових інструментів та оцінки ризиків. Розширення можливостей фінансової освіти – через спеціалізовані програми для дорослих, просвітницькі ініціативи громадських організацій та популяризацію знань у сфері особистих фінансів – сприятиме розвитку навичок раціонального управління грошима. Це дозволить домогосподарствам формувати заощадження, краще протистояти кризовим ситуаціям і використовувати накопичені ресурси для інвестицій у власний розвиток, зокрема у підприємницьку діяльність або професійне навчання[1, с. 50].

В умовах цифровізації фінансових послуг та зростання кількості шахрайських схем підвищення фінансової грамотності стає не просто корисною навичкою, а необхідною умовою для збереження та примноження доходів. Опанування сучасних цифрових фінансових інструментів, розуміння умов кредитування, інвестування та користування електронними сервісами створює основу для більшої економічної самостійності громадян. У результаті

домогосподарства отримують можливість не лише оптимізувати свої витрати, а й активно використовувати нові фінансові можливості, що сприятиме зростанню їхнього добробуту [2, с. 70].

Вагома частина потенціалу зростання доходів прихована у цифровій економіці. Зростання популярності дистанційних послуг, інтернет-торгівлі, фрілансу, IT-проектів і творчих індустрій створює нові можливості для заробітку незалежно від місця проживання. Розвиток цифрової інфраструктури – відкриття хабів, розширення доступу до інтернету в громадах, вдосконалення електронних сервісів – може стати каталізатором для залучення все більшої кількості молоді й активного населення до цих сфер. Важливо також забезпечити цифрову освіту, яка допоможе засвоїти сучасні інструменти і створити передумови для формування високодохідних проектів. Цифрові навички є особливо перспективним ресурсом для ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, оскільки дозволяють працювати дистанційно і незалежно від фізичної локалізації.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що потенціал зростання доходів домогосподарств України формується як завдяки державним інструментам, так і завдяки активності самих громадян. Ефективне використання трудового потенціалу, сприятливі умови для підприємництва, підвищення фінансової грамотності, удосконалення системи соціальної підтримки, розвиток цифрової інфраструктури та відновлення житлового фонду створюють основу для стійкого зростання добробуту. В умовах війни та в процесі післявоєнного відновлення надзвичайно важливо поєднувати соціальні гарантії з економічними стимулами, відкриваючи можливості для підвищення доходів кожного домогосподарства. Такий комплексний підхід не лише забезпечить соціальну стабільність, а й сприятиме формуванню економічно активного, стійкого й конкурентоспроможного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Пріоритети розвитку реального сектора в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України: аналіт. доп. / [О. В. Собкевич та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2024. 104 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-02/ad_realsektor-2023.pdf
2. Коваль С. Л., Мельничук Ю. Д. Фінансова грамотність домогосподарств України: сучасний стан та перспективи підвищення. *Світ фінансів*. 2024. № 3. С. 40–52. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1717>
3. Сидор І. П., Сидор Т. І. Фінансова безпека країни через призму фінансової грамотності громадян. *Світ фінансів*. 2024. Випуск 4. С. 60-74. DOI: 10.35774/sf2024.04.060